

MJKL:N VASTAUKSET STM:N KYSELYYN

1. TAUSTATIEDOT

Miesjärjestöjen keskusliitto ry / toimisto@miesjarjestojenkeskusliitto.fi

2. MITKÄ SEURAAVISTA OVAT KOLME TÄRKEINTÄ TASA-ARVO-OHJELMAAN SISÄLLYTETTÄVÄÄ TAVOITETTA (**MERKITYS BOLDAUKSELLE**)?

- Yhteiskunnallisella päätöksenteolla edistetään sukupuolten tasa-arvoa (valtavirtaistaminen) ja tasa-arvo otetaan huomioon keskeisissä yhteiskunnallisissa uudistuksissa
- Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja lähisuhdeväkivaltaa vähennetään
- Hoivavastuu jaetaan tasaisemmin eri elämänvaiheissa sukupuolten välillä
- Tasa-arvoa vahvistetaan työelämässä
- Perinteisten sukupuoliroolien vaikutusta koulutus- ja ammatinvalintoihin vähennetään
- **Miesten hyvinvointia ja terveyttä parannetaan**
- Muu, mikä? **Tasa-arvopoliittikan perusteet uudistetaan miehet ja naiset tasavertaisesti huomioivaksi**
- Muu, mikä? **Miesten ja naisten vanhemmuutta arvostetaan tasavertaisesti sekä rakenteellisesti että päätöksenteossa**
- Muu, mikä?

3. MIHIN TOIMIIN HALLITUKSEN TULISI RYHTYÄ, JOTTA YHTEISKUNNALLISELLA PÄÄTÖKSENTEOLLÄ EDISTETTÄISIIN SUKUPUOLTEN TASA-ARVOA (VALTAVIRTAISTAMINEN) JA ETTÄ TASA-ARVO OTETTAISIIN HUOMIOON KESKEISISSÄ YHTEISKUNNALLISISSA UUDISTUKSISSA? (ENINTÄÄN KOLME EHDOTUSTA Á 600 MERKKIÄ)

Tasa-arvopoliittikan yleistä kiinnostavuutta tulee vahvistaa. Tasa-arvo on tärkeä suomalainen arvo, mutta harjoitettu tasa-arvopoliittikka ja sen vaatimat toimenpiteet tuntuvat usein välttämättömältä pahalta. Tasa-arvopoliittinen toimintaympäristökuvaus ei tunnu vastaavan kansalaisten ja yhteisöjen käsitystä asiantilasta Suomessa. Tasa-arvopoliittinen diskurssi on pysähtynyt väittelyksi tilastotulkinnoista, ja siitä, keiden asemaa tasa-arvopoliittikalla tulisi ensisijaisesti parantaa. Tasa-arvopoliittikan perusteita ja tavoiteasettelua tulee kehittää positiiviseksi ja haluttavaksi.

Tasa-arvopoliittikan perusteet tulee uudistaa miehet ja naiset tasavertaisesti huomioivaksi. Tasa-arvopoliittikan valtavirtainen tavoite tulee olla, ettei kumpikaan sukupuoli joudu toista huonompaan asemaan. Nyt tasa-arvopoliittikka näyttää erityisesti tähtäävän naisten aseman parantamiseen ja miehet ovat ulkokehällä sekä sisällöstä että toimijuudesta. Miehet ja naiset kokevat tasa-arvopoliittikan yhteiseksi, kun sen tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä, ja tämä tarkoitus näkyy selkeänä sekä tavoiteasettelussa että käytännön rakenteissa ja toiminnassa.

Sukupuolinäkökulman tasa-arvopoliittinen valtavirtaistaminen tulee laajentaa käsittämään yhteiskunnallisen (ylätason) päätöksenteon lisäksi myös viranomaisten toiminta. Viranomaiset tulee velvoittaa tasa-arvosuunnitelmissaan kertomaan, miten he aikovat mitata, selvittää, analysoida ja ennaltaehkäistä viraston mahdollisesti omiin asiakkaisiinsa kohdistamaan suoraa ja välillistä sukupuolisyrjintää käyttäen hyväkseen em. valtavirtaistamista, sukupuolivaikutusten arviointia, asiakaskyselyjä, sukupuolitettuja tilastoja sekä nais- ja miesjärjestöyhteistyötä.

4. MIHIN TOIMIIN HALLITUKSEN TULISI RYHTYÄ NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN JA LÄHISUHDEVÄKIVALLAN VÄHENTÄMISEKSI? (ENINTÄÄN KOLME EHDOTUSTA Á 600 MERKKIÄ)

Kapea-alaisesta, sukupuolittuneeseen väkivaltaan viittaavasta retoriikasta tulee luopua. Jotta väkivaltaa Suomessa voidaan vähentää, on tasa-arvopolitiikan kyettävä mukautumaan siihen, että ilmiö on laajempi. Väkivallan tekijät ovat sekä naisia että miehiä. Naisten ja miesten tekemässä väkivallassa on sekä tekotapaan että kohteeseen liittyviä sukupuolelle tyypillisiä piirteitä. Eroavaisuuksista huolimatta vaikutukset väkivallan kierteen jatkumisessa ovat kaikki merkittäviä. Tasa-arvopolitiikassa vallalla oleva näkemys sukupuolittuneesta väkivallasta ohjaa ymmärrystä ja resursointia harhaan.

Lähisuhdeväkivallan syiden ymmärtämiseen perustuvaa lähisuhdeväkivaltatyötä on lisättävä. Suomessa on tehty pitkäjänteisesti hyviä tuloksia saavuttavaa lähisuhdeväkivaltatyötä sekä väkivaltaisten naisten että miesten parissa. Väkivallan onnistunut katkaisu perustuu niissä väkivaltaisen ihmisen oman henkilöhistorian kautta tapahtuvaan työskentelyyn, jonka aikana kertyvä ymmärrys johtaa väkivaltaisesta käyttäytymisestä luopumiseen. Tällainen työ on kaikista erilaisista toimenpiteistä tuloksellisinta väkivallan kierteen katkaisemisessa, ja siten myös lähisuhdeväkivaltaongelman vähentämisessä.

Suomessa tehtävää väkivallanehkäisytyötä ja asiaan liittyvää tasa-arvopolitiikkaa on johdettava ja toteutettava kansallisen tilanteen pohjalta. Globaalit vaateet ja rakenteet lähisuhdeväkivallan vähentämiseksi perustuvat tilanteisiin, jotka enimmiltä osin eivät kuvaa tilannetta Suomessa. Tämä ei poista sitä, etteikö Suomen tule olla kansainvälisessä toiminnassa siinä roolissa, johon sopimustenkin nojalla on sitouduttu. Kansallisen työn ja politiikan tulee kuitenkin osata erikoistua omaan tilanteeseen, jotta tavoitteisiin tilanteen korjaamiseksi voidaan ylipäättään päästä.

5. MIHIN TOIMIIN HALLITUKSEN TULISI RYHTYÄ HOIVAVASTUUN TASAISEMMAKSI JAKAMISEKSI SUKUPUOLTEN VÄLILLÄ ERI ELÄMÄNVAIHEISSA? (ENINTÄÄN KOLME EHDOTUSTA Á 600 MERKKIÄ)

Tasa-arvopolitiikan keskeisimpiä viestejä tulee olla vanhempien yhteisvastuullisen kumppanuuden merkitys perheiden hyvinvoinnille. Vanhempien ja lasten hyvinvoinnin kannalta on tärkeitä huolehtia suhteen muodostumisesta ja säilymisestä sekä isään että äitiin. Naisten ja miesten vanhemmuus on pääosin samankaltaista aikuisen hoivaa, turvaa ja vastuunkantoa. Lisäksi sukupuolilla on omia tehtäviä, jotka vaihtelevat lasten iästä ja sukupuolesta riippuen. Esim. isän yksi tehtävistä on toimia lapsilleen isän ja miehen mallina. Molemmat vanhemmat ovat lapsilleen, tytöille ja pojille yhtä arvokkaita.

Vanhemmuuden jakaminen tasavertaisesti isän ja äidin kesken on oltava ensisijainen lähtökohta lasten huoltajuudesta päätettäessä. Kun normilähtökohdaksi asetetaan se, että huoltajuus jaetaan tasavertaisesti vanhempien kesken, ei osapuolten tarvitse keskittää voimavaroja lapsista riitelemiseen. Vanhemmuuden tasavertaisen jakamisen muuttamiseksi tulee edellyttää erikseen määritellyt ja asianmukaisesti todennetut perustelut. Lasten vuoroasuminen on vartenotettavana keino vanhemmuuden tasavertaisen jakamisen lähtökohdaksi, ja sen soveltuvuutta Suomeen tulee pikaisesti tutkia ja selvittää.

Erosta selviämiseksi luotuja tukipalveluja tulee olla kattavasti saatavilla. Ero on sen osallisille merkittävä elämänmuutos, ja useille ero on hyvinkin haastavan ja monisyisen henkisen ja sosiaalisen kriisin paikka. Moni jopa menettää, ainakin väliaikaisesti, elämänhallintansa. Erojen määrä ja niistä aiheutuvat sosiaaliset ongelmat ovat kasvava haaste yhteiskuntamme hyvinvoinnille. Erosta selviämiseksi luotuja tukipalveluja tulee olla saatavilla kaikkialla Suomessa ja niiden ylläpitämiseksi luotuja rakenteita tulee vahvistaa.

6. MIHIN TOIMIIN HALLITUKSEN TULISI RYHTYÄ TASA-ARVON VAHVISTAMISEKSI TYÖELÄMÄSSÄ? (ENINTÄÄN KOLME EHDOTUSTA Á 600 MERKKIÄ)

Miesten valmiuksia selvitä työelämän rakennemuutosten vaikutuksista on parannettava. Perinteisesti miesvaltaiset teollisuusalat ovat muutoksessa ja työpaikat niissä vähentyneet. Pahiten tämä kehitys iskee niihin, joilla koulut ovat

jääneet käymättä ja eväät kouluttautua uuteen ammattiin saamatta. Miehillä tämä koulutuksen tuoma turva on usein hyvin heikko. Yhteiskunnan onkin löydettävä työelämän muutoksessa painiville miehille keinoja opiskella joustavasti uusi ammatti itselle. Uudelleen kouluttautumisella miehille annetaan valmiudet selvitä työelämän haasteista.

7. MIHIN TOIMIIN HALLITUKSEN TULISI RYHTYÄ PERINTEISTEN SUKUPUOLIROOLIEN VAIKUTUKSEN VÄHENTÄMISEKSI KOULUTUS- JA AMMATINVALINNOISSA? (ENINTÄÄN KOLME EHDOTUSTA Á 600 MERKKIÄ)

Sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan koulutusta ja työelämää on arvioitava ja kehitettävä siten, että se lisää miesten hakeutumista alalle. Kyseisillä aloilla mieserityinen osaaminen on ohutta, mikä näkyy alan tilastoissa siten, että ongelmat kasaantuvat enemmän miehille, ja miesten on selvästi vaikeampi selviytyä niistä. Nykyinen henkilöstö tarvitsee mieserityistä perus- ja täydennyskoulutusta, mutta osaamis pääoman juurruttamisessa tarvitaan alalle myös miespuolisia työntekijöitä osin luontaisen miesosaamisen takia.

Poikien ja miesten täysi oppimispotentiaali on saatava käyttöön koulutusta kehittämällä. Peruskoulun keskeyttäneistä valtaosa on poikia, samoin peruskoulun jälkeisestä koulutuksesta paitsi jäävistä. Vaikka nuorten miesten ja naisten välillä ei ole osoitettu olevan älykkyyseroja, tytöt ja naiset pärjäävät koulussa huomattavasti paremmin. Opetustapoja ja -rakenteita tulee kehittää sellaisiksi, jotka kannustavat ja innostavat myös poikia ja miehiä panostamaan kouluttautumiseen.

Koulutusjärjestelmän kehittämisessä tulee huomioida sen miesten syrjäytymistä ehkäisevät vaikutukset. Miesten syrjäytyminen on henkilökohtaisen kriisin lisäksi rasite kansantaloudelle. Syrjäytymiskehitys alkaa jo päiväkotiasteella, jatkuen esikouluun ja peruskouluun. Enemmistö yhteiskunnan syrjäytyneistä ja osattomista on miehiä. Koulutus on erinomainen työkalu syrjäytymisen välttämiseksi, ja yhteiskunnan onkin kehitettävä keinot syrjäytymisvaarassa olevien miesten asianmukaiseen kouluttamiseen yhteiskunnan vastuullisiksi ja tuottaviksi jäseniksi.

8. MIHIN TOIMIIN HALLITUKSEN TULISI RYHTYÄ MIESTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN PARANTAMISEKSI? (ENINTÄÄN KOLME EHDOTUSTA Á 600 MERKKIÄ)

Sosiaali- ja terveyspalvelujen tulee kyetä nykyistä paremmin tunnistamaan miesten tarpeet ja kehittää niitä kohtaavia palveluja. Miehet käyttävät erityisesti terveydenhuollon palveluja naisia vähemmän. Miesten odotettu elinikä on naisia alhaisempi. Valtaosa eli kaksi kolmesta syrjäytyneestä on miehiä. Miesten aseman parantaminen edellyttää miesten nykyistä parempaa huomioon ottamista sekä mieserityisen ammatillisen osaamisen vahvistamista sosiaali- ja terveyspalvelujen kaikissa vaiheissa (mm. neuvoloissa, kouluterveydenhuollossa, varusmiespalveluksessa ja työterveyshuollossa).

Tasa-arvopoliittista viestintää tulee kehittää siten, että mielikuva miehistä muuttuu. Stereotyyppiset mielikuvat, joissa miehisyyden katsotaan olevan väkivalta- ja/tai muuta ongelmakäyttäytymistä, ovat erityisen haitallisia. Esimerkiksi lapsen kehitykseen ja kasvatukseen liittyvissä käytännön tilanteissa viranomaisilla on taipumus ottaa mukaan vain äiti ja isä voi jäädä vähemmälle huomiolle. Miehet (sukupuolena) tulee nähdä nykyistä vahvemmin hyvinä ja myös tukea tarvitsevinä – yhdenvertaisina ilman stigmatisointia.

9. MUITA EHDOTUKSIA JA KOMMENTTEJA TASA-ARVO-OHJELMAAN LIITTYEN

- Suomen tasa-arvopoliittista ohjelmaa rakennettaessa tulisi hyödynnettävässä taustamateriaalissa näkyä myös Sosiaali- ja terveysministeriön mieskysymyksiä tasa-arvopoliitikassa pohtineen työryhmän loppuraportti.
- Tasa-arvopoliittikan käytännön toteuttamiseksi tulisi (taloudellista) tukea kohdentaa – tasa-arvon nimissä – myös miesjärjestöille.
- Suomen on pidettävä miesnäkökulmaa esillä myös kansainvälisillä foorumeilla, kuten YK:ssa ja EU:ssa.
- Vanhempainvastuun tasaisempaa jakautumista tukisi KELA-korvausten (esimerkiksi isyysrahan) saamiseen liittyvän haastavan byrokratian vähentäminen.

10. PALAUTETTA JA EHDOTUKSIA LIITTYEN SIDOSRYHMIEN KANSSA TEHTÄVÄÄN YHTEISTYÖHÖN TASA-ARVO-OHJELMAN VALMISTELUSSA JA TOIMEENPANOSSA

Mies- ja naisjärjestöjen edustus tulee olla tasavertaista kaikissa rakenteissa. Sukupuolten välisen tasa-arvopolitiikan toimet ja haasteet koskettavat luonnollisesti molempia sukupuolia, ja siksi yhteinen rakentaminen tulee tehdä tasevertaisessa yhteistyössä.